

شناسایی و اولویت بندی عوامل مهاجرت افغان به خارج از کشور

مطالعه موردی: ولایت هرات

نامزد پوهنیار ضیاالحق سادات^۱

DOI: 10.64104/v10.Issue17.n24.2025

چکیده

مهاجرت پدیده‌ای است که در دهه‌های اخیر شدت یافته، در بین جمعیت افغانستان رونق فزاینده‌ای یافته است. مهاجرت به عنوان موضوع مهم اجتماعی، دارای ابعاد چندگانه بوده که حوزه‌های مختلف را به همان پیمانه متاثر ساخته است. تحلیل جامع موضوعات مربوط به مهاجرت نیاز به تلاش میان‌رشته‌ای دارد. هدف تحقیق حاضر شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مهاجرت افغان‌ها به خارج از کشور بود که با جامعه آماری باشندگان ولایت هرات و اساتید پوهنتون هرات با استفاده از ابزار مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و پرسشنامه انجام شد. نمونه آماری داده‌های کیفی در ابتدا با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و پس از مشخص شدن عوامل مهاجرت افغان‌ها، نمونه مورد مطالعه داده‌های کمی (میدانی) به اساس فرمول شوماخر و لومکس به تعداد ۲۴۰ نفر از باشندگان ولایت هرات به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. داده‌های کیفی با استفاده از تحلیل محتوا و داده‌های کمی به اساس آزمون فریدمن در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ تجزیه و تحلیل گردیدند. نتایج تحلیل داده‌های کیفی یا استخراج ۳۲ مفهوم از عوامل مهاجرت به وسیله روش تحلیل محتوا نشان داد که عوامل مهاجرت افغان‌ها شامل: عوامل اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، جغرافیایی و آموزشی بوده که حسب مطابقت عوامل مهاجرت استخراج شده با مولفه‌ها و محتوای پرسشنامه استاندارد عوامل مهاجرت روناک نوشین (۱۳۹۲) و یوسف ایرانی (۱۳۹۰) بوسیله آزمون فریدمن، عامل اقتصادی در جایگاه اول از عوامل مهاجرت، عامل اجتماعی در جایگاه دوم، عامل آموزش در جایگاه سوم، عامل فرهنگی در جایگاه چهارم، عامل جغرافیایی در جایگاه پنجم و عامل سیاسی در جایگاه ششم از عوامل مهاجرت افغان‌ها به خارج از کشور در سطح معناداری ۰٫۰۰۰ با درجه اطمینان ۹۵٪ قرار گرفتند.

واژگان کلیدی: مهاجرت، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، جغرافیایی و آموزشی

^۱ . استاد دیپارتمنت مدیریت انکشاف، پوهنځی اداره و پالیسی عامه پوهنتون هرات. ۰۷۹۶۰۹۲۹۵۹، ziaholhaqss@gmail.com